

به گمرک مالش را دریافت نماید و بیاورد
بفروشد .
حالا بجهت تهیه این پول آقایان
یقین داشته باشند که دچار هزار جور زحمت
ما و فلاکتها می شود تا اینکه پول تهیه
نماید و وقتی که مال را تصرف نمود آن وقت
کم باز یاد می فروشد .
ولی در صورتیکه این معافیت نباشد
آن وقت ملاحظه فرمائید یک مقدار قند و
شکر و چای بخیرید سابق در مملکت موجود
است و این یک من دو قران برش تحمیل نشده
یک مقدار هم قند و شکر و چای تازه وارد
شده که این معافیت شامل حالش
نیست .
در این صورت این تاجر با این جنس تازه
که وارد شده چه باید بکند ؟
اگر زود تصرف نماید و بفروشد که
باید بقیمت قند و چای و شکر موجود قدیم
بفروشد و باید اقلاً یک من سی شاهی دو قران
ضرر نماید و البته از عهده این ضرر هم بر
نماید و باید ورشکست بشود . و اگر هم
بفرمائید که این مالش در گمرک بماند تا وقتی
که قیمت اجناس بحال طبیعی خودش
برسد یعنی بعد از یک سال دیگر تصرف
نماید که یک مبلغی تنزیل برش تعلق میگیرد
و بالاخره قند و چای اش در گمرک تفریط
می شود و از میان میرود و اسباب خانه خرابی
برای مردم می شود .
بنده یقین دارم که دولت همچو تصور
کرده که مردم بعضی اینکه اطلاع پیدا
کرده اند که دولت میخواهد همچو قانونی
از مجلس بگذرانند قند و چای و شکر زیادی از
خارجه خواسته اند البته همین طور هم هست
و اگر هیچ اطلاع نداشته باشید .
بنده بجناب عالی عرض میکنم که چون
این یک امر طبیعی است و مردم طالب نفع
هستند طبعاً همین طور پیش می آید پس حالا
این قسمت را در نظر بگیرید به پیشید اگر
این دستور و سفارشی تا سه ماه یا دو ماه قبل
بوده است معافش کنید
یا اگر قبل از اینکه دولت این تصمیم
از قلبش بزبانش بیاید بود آن را معاف
کنید آخر باید رعایت حال مردم را هم
کرد !! مردم گناه و تقصیری ندارند از روی
آزادی تجارت پول فرستاده اند
دستور خرید داده اند و رحسب
ترتیبات معموله بعد از یک ماه دو
ماه دیگر جنس شان وارد این جا
می شود . آنوقت شما با آنها میخواهید چه نوع
معامله کنید ؟
اگر این را قبول نمی کنند پس بیایید
یک نفع عادلانه برای آنها قائل شوید و
قند و چای و شکر آنها را بخیرید و تصرف
نمائید تا آنها هم خلاص شوند .
ولی نگویید بیاورید و بپنید و بپنید دست ما

ما نه این طور عمل میکنم نه آن طور
ورشکست هم می شوید بشوید این ترتیب
نمی شود و باید بالاخره یک طرفی را رعایت
کرد .
مخبر - این آقای کازرونی شرحی از
لایحه دولت فرمودند که لایحه دولت بیشتر
تسهیلات برای تجار فراهم کرده و کمیسیون
بعکس تزییقات فراهم کرده در صورتی
که این طور نیست .
بنده خیال نمی کنم دولت و کمیسیون
هیچ کس - امشان یک دشمنی با افراد این
مملکت داشته باشند که بخواهند یک ضرر و
خسارتی بآنها وارد نمایند .
در کمیسیون هم با مشورت هیئت محترم
دولت و رئیس کل مالیه این لایحه تهیه و تقدیم
شده است این جا دو جزء است که باید
برای آقایان تشریح نمایم .
در لایحه دولت که آقای کازرونی
فرمودند این طور نوشته شده بود :
(یکی اینکه اشخاصی که قبل از تصویب
این قانون دستور خرید داده اند)
قبل از تصویب این قانون کی است ؟
روزی که شور دوم این قانون تمام
می شود روز پیش هم قبل از تصویب این قانون
است و اگر یک همچو ماده اضافه می شد
تصدیق می فرمائید که ممکن بود کلیه
تجار به اندازه پنجاه برابر سرمایه شان دستور
بدهند دستور که هیچ اشکالی ندارد .
بنده دستور میدهم بکلیه کتبه صدهزار
صندوق چای برای من تهیه کنند اما این
راه وقت پول بدهم حمل می کنند پس این
مانعی ندارد .
یکی اینکه تا یازده روز بعد از
تصویب این قانون آنچه رسیده معاف باشد
البته تصدیق می فرمائید که برای ورود چای
به ایران سه ماه چهار ماه طول دارد تا وارد
شود . اما قندی که اینجا نزد ما است
پیش از ده روز یا نوزده روز که آن ندارد وارد
شود اما اتفاقاً در تمام فرمایشاتشان یک
فرمایش حسابی در خرید بود و آن این بود
که فرمودند راجع به سال پیش چه باید کرد
یعنی اگر یک تجاری سه ماه چهار ماه قبل
دستور و سفارش داده باشد او چه معامله
خواهید کرد ؟
بنده عرض می کنم همچو تجاری
وجود ندارد اگر همچو شخصی پیدا شد
که سه چهار ماه قبل از تصویب این قانون
دستور و سفارش داده است بنده عقیده
شخصی خودم را عرض میکنم البته این
شخص را باید معاف کنیم جناب عالی این
پیشنهاد را بکنید بنده هم موافقم در کمیسیون
هم مذاکره می شود بینم عقیده کمیسیون
چیست ؟
ولی آن دو قسمت دیگر را که فرمودید
یک چیزهایی است که برای هیچ کس
اشکال ندارد و اگر بخواهد اینها را در

قانون بگذارید تعلیق باین است که هیچ وقت
از این ممر عایدی حاصل نشود .
رئیس - آقای آقامیرزا علی خان خطیبی
و آقای آقا سید یعقوب پیش نهاد کرده اند
جلسه ختم شود .
جمعی از نمایندگان - صحیح
است .
رئیس - بقیه مذاکرات می ماند برای
جلسه بعد و فقره لایحه که آقای وزیر فواید
عامه پیش نهاد کرده اند باید محل مراجعه -
اش معلوم شود .
یکی راجع است به انحصار تهیه و
پرورش تخم نوغان دیگری راجع بر اه -
سازی بگدام کمیسیون می فرمائید مراجعه
شود ؟
وزیر فواید عامه - رسیدگی به
قسمت انحصار تخم نوغان را قهرآ کمیسیون
فواید عامه صلاحیت پیدا می کند ولی لایحه
دیگر ممکن است بکمیسیون فواید عامه و
قوانین مالیه هر دو برود .
رئیس - لایحه راجع به تخم نوغان
بکمیسیون فواید عامه ارجاع شود ؟
جمعی از نمایندگان - صحیح
است ؟
رئیس - لایحه دیگر راجع به راه -
سازی و تخصیص بعضی مالیاتها برای این
کار است باید مراجعه شود بکمیسیون قوانین
مالیه ؟
شیروانی - قوانین مالیه و فواید
عامه .
رئیس - قوانین مالیه و فواید
عامه .
بعضی از نمایندگان - بلی
رئیس - مخالفی ندارد .
جمعی از نمایندگان - خیر
رئیس - آقای هایم
(اجازه)
هایم - بنده یک سؤالی که آقای
رئیس و سایر آقایان هم بآن علاقه مند
هستند از آقای وزیر مالیه داشتم و میخواستم
سؤال کنم ولی چون آقای وزیر تشریف
بردند و آخر جلسه هم ممکن نیست سؤال
بشود از این جهت میخواستم استدعا کنم
از طرف مقام ریاست امر بفرمائید در جلسه
آتی قبل از دستور حاضر شوند و جواب
سؤال بند را بدهند .
(مجلس یک ربع ساعت بعد از ظهر ختم
شد)
رئیس مجلس شورای ملی -
حسین پیرنیا
منشی - م - شهاب
منشی - احتشام طباطبائی

جلسه صد و هفتاد
صورت مجلس یوم شنبه
دوم خرداد هزار و سیصد
و چهار مطابق بیست و نهم
شوال هزار و سیصد و
چهل و سه
مجلس سه ساعت قبل از ظهر بر ریاست
آقای آقا میرزا حسین پیرنیا تشکیل
گردید
(صورت مجلس پنجشنبه سو و یکم
اردی بهشت را آقای میرزا شهاب قرائت
نمودند)
رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)
دولت آبادی - قبل از دستور عرض
دارم
رئیس - آقای میرزائی
(اجازه)
میرزائی - بنده هم قبل از دستور عرض
دارم
رئیس - آقای دامغانی
(اجازه)
دامغانی - قبل از دستور
رئیس - آقای آقا شیخ جلال
(اجازه)
آقا شیخ جلال - قبل از دستور
رئیس - آقای کازرونی
(اجازه)
کازرونی - بعد از صورت مجلس و قبل از
دستور عرض دارم
رئیس - آقای شیروانی
(اجازه)
شیروانی - عرضی ندارم
رئیس - صورت مجلس مخالف
ندارد ؟
(گفتند خیر)
رئیس - ماده هشتم که نوشته شده است
باید تبدیل شود ماده هفتم
آقای دولت آبادی
(اجازه)
دولت آبادی - دوروز قبل یک لایحه
خدمت همه آقایان از طرف هیئت متحده
مدارس ملیه رسیده و البته هم توجه دارند
که یک جواب مساعدی به آنها داده
شود .
بنده خواستم تذکر بدهم که آقایان
در این مطلبی که در این لایحه نوشته اند
ذی حق هستند نه تنها مدارس ملیه ذکور
بلکه مدارس ذکور و اناث نه تنها در مرکز
بلکه در ولایات هم بواسطه اینکه در این
چند سال گذشته راجع با مور معارف و مدارس
یک قضایائی رخ داده و با ملازمه مدارس
ملیه رو با انحطاط بلکه رو بزوال گذارده و
یکی بعد از دیگری منحل می شود
توجه فرمائید در این چند سال نه در
مرکز و نه در ولایات یک مدرسه ملی دائر
نشده است

این خودش بزرگترین دلیل است که مدارس ملیه رو با انحطاط و زوال مبرود و بجای اینکه مدارس جدیده با سبک تازه و بهتر و خوبتر دائر شود می بینم مردم رجوع کرده اند به مکتب خانه های قدیم زیر گذرها و کوچه ها و دکانها.

البته برای معارف مضارست و باید فهمید چرا در امر معارف رو به قهرا مبروم اگر گفته شود وزارت معارف بحال مدارس ملیه بایستی توجه بکنند درجه اول جواب خواهند داد پول نیست که بدهیم اینها پول میخواهد و ما نداریم

بنده عرض میکنم تنها پول نمیخواهد یک چیز دیگری میخواهد که اگر آن مساعدت و همراهیها را دولت بکند شاید محتاج با اضافه بر بودجه هم نشود مثلا قانون گفته است مدارس دولتی مجانی مخصوص بقرا است

یکمراجه به مدارس دولتی مجانی موجود بمائبات میکنند که این قانون بموقع اجرا گذاشته نشده.

شاهین بک قانون را اجرا کنید که مدارس مجانی دولی مخصوص بقرا شود به بیند حال مدارس ملی بهتر می شود پدانه برای اینکه عیناً مجبور می شوند چه اشان را به مدارس ملی ببرند و بودجه شان در این صورت تکافو خواهد کرد از این قبیل اصلاحات بایستی بکنند بنده نمیخواهم زیاده بر این وقت را بگیرم بهینقترا از آقایان استعدا میکنم اجازه بدهند از طرف مجلس به دولت تذکره داده شود بک توجه مخصوص به مدارس ملیه ذکور و انان و ولایات بکنند.

ممکن است در سال یکم تبه وزارت معارف بک مجموعی بک تشکیلاتی بدهد بک وجه اهانه جمع آوری کند و به مدارس ملیه کمک کند هزاره دارد اما این طور بی توجهی کردن که در حقیقت مدارس ملیه که اس اساس معارف است و بنیان معارف بر روی آن بنا شده است یکی بعد از دیگری منحل شود این نه صلاح مملکت است و نه با عالم معارف خواهی بسازد بعضی از نمایندگان دستور رئیس - دارد دستور میشود لایحه قند و شکر از ماده هفتم مطرح است مذاکرات در ماده هفتم کافی نشد آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - ماده هفتم می نویسد که با ایران و اروپا از ایران خارج شود حقوق گمرکی و عوارض موجوده و با حقوق و عوارضی که بعدها معین کردد اخذ خواهد شد.

رئیس - ماده هشتم - بعد از اجرای این قانون از کلیه قند و شکر و چای که با ایران و اروپا از ایران خارج شود حقوق گمرکی و عوارض موجوده و با حقوق و عوارضی که بعدها معین کردد اخذ خواهد شد.

رئیس - ماده نهم (شرح ذیل قرائت شد) پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال - اصلاح ماده ۸ در سطر اول بعد از کلمه اجرای قانون نوشته شود که بعد از آمدن لایحه ساختمان راه آهن بمجلس خواهد بود.

پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال - اصلاح ماده ۸ در سطر اول بعد از کلمه اجرای قانون نوشته شود که بعد از آمدن لایحه ساختمان راه آهن بمجلس خواهد بود.

پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال - اصلاح ماده ۸ در سطر اول بعد از کلمه اجرای قانون نوشته شود که بعد از آمدن لایحه ساختمان راه آهن بمجلس خواهد بود.

باشد و مردم مطلع شده باشند بک دستور هائی مثلا بکلکته داده باشند آن را بنده عرض کردم پیش نهاد کنند.

پیش نهاد می آید بکمسیون و در آنجا نظر می کنند و هر نظری اتفاق شد بعرض مجلس خواهد رسید الا با این ترتیبی که دولت قبلا نوشته بود تصدیق میفرمایند تا پنج شش سال دیگر شماعایدات نداشته باشند (بعضی گفتند مذاکرات کافی است) رئیس - پیش نهاد ها قرائت میشود.

بنده چند خوار قند و شکر قبل از اینکه اسم این قانون پیدا شود خواسته ام. وقتی این قند و شکر وارد می شود که این قانون تصویب شده باشد آنوقت این قند و شکر باید یکم دو قران اضافه بر قند و شکر قبلا خواسته شده یا دو ماه بعد از من خواسته ولی زودتر برای او حمل کرده اند بنده.

در اینصورت یک ضرر خاصی بیکدمه تاجار وارد می شود و اصولا نمی توان این را قبول کرد.

آن ماده پیش نهادی دولت می نویسد کلیه قند و شکر و چای که فملا در ایران موجود است و کلیه قند و شکر که قبل از تصویب این قانون از خارجه برای ورود با ایران خرید شده یا سفارش داده شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.

این رعایت را در لایحه دولت کاملاً کرده اند ولی در کمیسیون از پیشنهاد دولت تعدیر رفته اند و بنده با این ترتیب مخالفم و پیش نهاد دولت را بهتر میدانم.

مغیر - بنده بریروز هم در جواب آقای کازرونی عرض کردم کمیسیون بک نظر خصوصی نسبت به تاجار نداشته است که دولت بک حبه مخصوصی داشته باشد.

این لایحه در کمیسیون مطرح شد خود هیئت دولت و رئیس کل مالیه آمدند و در آنجا بعضی نواقص دیده شد.

همانطور که بریروز عرض کردم در ماده هفت دولت می نویسد کلیه قند و شکر و چای که فملا در ایران موجود است و کلیه قند و شکر و چای که قبل از تصویب این قانون از خارجه برای ایران خرید شده یا سفارش داده شده.

عرض کردم چه چیز مانع این بود که تاجری که پنجاه هزار تومان سرمایه دارد پنج میلیون دستور بدهد آنوقت منتها این بود که هر وقت پولش را میداد دستور حمل میداد

پس ممکن بود با این ماده شما در آتیه هیچوقت عایدات نداشته باشید باین جهت بود که با نظر خود دولت و اشکالاتی پیش نهاد دولت داشت ماده با این صورت نوشته شد و آن قسمتی هم که بریروز آقای کازرونی اظهار کردند راجع باشخصی بود که در سال قبل یعنی قبل از اینکه اصلاح این مسئله از طرف دولت عنوان شده

شورای ملی معین کردد.

پیش نهاد آقای محمد خان معظمی - بنده پیش نهاد میکنم از سطر دوم ماده هشت از کلمه و با حقوق تا معین کردد - حذف شود.

پیش نهاد آقای ارباب کیخسرو - بنده پیش نهاد میکنم از آخر ماده هشت این جمله حذف شود و با حقوق و عوارضی که بعدها معین کردد.

پیش نهاد آقای کازرونی - بنده پیش نهاد میکنم که ماده هشت حذف شود.

پیش نهاد آقای هایم - پیش نهاد می کنم در ماده هشت - بعضی بنده نوشته شود: با تصویب مجلس شورای ملی.

رئیس - ماده نهم (شرح آتی قرائت شد) ماده ۹ - کلیه عوائدی که از انحصار قند و چای برای دولت حاصل میشود پس از مالیاتی که در تبصره ماده ۳ و ماده ۱۱ مذکور است در حساب مخصوصی گذارده شده و سرمایه ذخیره مخصوصی را تشکیل خواهد داد و سرمایه مزبور منحصرأ به مصارف ذیل خواهد رسید:

۱ - بدو تمام وجوهی که از طرف خزانه داری کل بمعاون سرمایه (انحصار دولتی قند و چای) مطابق مقررات ماده ۱۰ داده شده است بخرانه داری کل مسترد خواهد شد.

ب - بقیه عوائد حاصله منحصرأ برای ساختن راه آهن و احتیاجات مربوطه بآن تخصیص داده خواهد شد.

تبصره - لایحه ساختمان راه آهن به از تهیه شدن از طرف دولت برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - ما بک بانکی اسمش بود داشتیم حتی بک نفر امریکائی هم برای تنظیم آن استخدام شد.

حالا ترتیب آن چه شده است بنده درست اطلاع ندارم ولی میخواهم عرض کنم که این پول برای مخارج جاری دولتی نیست در خزانه دولت بودن مورد ندارد خوب بود در این ماده تصریح شود که این پول در بانک مخصوص ایران گذاشته شود و سرمایه بانک شود و راه آهن همان بانک و سانش را فراهم کند.

مستخدمینی استخدام کند لواحتی هم که باید تهیه شود ترتیبش را بانک بدهد بدیعی است دولت که بک مخارج جاری پیدا کرد بک پولی هم آنجا هست و هنوز هم لایحه راه آهن درست نشده است که خرجش بشود ممکن است ار این محل بک مخارجی بشود و این به قیده بنده کار خوبی نیست و این قانون بک قانون ثابتی است بک

عقیده دارم که این ماده باید اصلاح شود که این پول در وزارت مالیه نباشد که در دسترس دولت باشد

باید بک بانکی سپرده شود تا لایحه راه آهن تقدیم مجلس شود و این پول مخصوصاً بانصرف برسد

مغیر - البته تصدیق میفرمایند که این موضوع فعلا مربوط بمسئله تأسیس بانک نیست.

شاید با جفا بمالی همه آقایان در تأسیس بانک هم عقیده باشند و همانطور که در جلسه بریروز عرض کردم خود دولت مخصوصاً آقای رئیس الوزراء هم در این خصوص نظریاتی داشتند که حالا بنده میخواهم در آن باب عرض بکنم

ولی اینکه فرمودید ممکن است از این محل برداشتی بکنند بنده اطمینان میدهم بهیچوجه من الوجوه ممکن نباشد بک دینار از این وجوه بهیچ مصرفی جز اینکه حالا معین میفرمایند یعنی بصرف راه آهن و سایر احتیاجات مربوطه بان بصرف دیگری برسد.

رئیس آقای کازرونی - (اجازه)

کازرونی - در مسئله راه آهن گمان میکنم هیچیک از ماها اختلافی نداشته باشیم و بنده بیشتر از آقایان عقیده دارم که بهر طریق از طرقی که دولت دسترس پیدا کند و داشته باشد بایستی تهیه راه آهن کنند. بواسطه اینکه حیات مملکت بعد از این بسته بوجود و ایجاد راه آهن است و بس سوازی این راهی ندارد.

بنده عقیده دارم که اگر بک طریق اطمینان بخشی حکم بود تمام حاصل زحمات مردم گرفته شود و صرف راه آهن شود و مردم منحصرأ بنان جو بسزای معاش کنند زیاد نبود.

ولی حرف در این است که ما بایستی طوری این نظریه را تأمین کنیم که بعدها دچار بعضی مشکلات نشویم و بواسطه یاره اتفاقات که ممکن است روی بدهد این مقصود مقدس از بین برود چنانکه در جلسات گذشته عرض کردم اگر این مسئله از بین رفت ما بایستی مایوس باشیم چون بهترین طریقی که توانستیم پیدا کنیم همین است و از آقای مخبر استعدا میکنم عرض بنده را بایک دقت نظری تلقی بفرمایند.

چون بنای مخالفت و معارضه که نداریم.

فرض مشورت و تذکر و مذاکره است بلکه راه حلی پیدا کنیم نه اینکه بهر اسانی باشد بک جوابی بنده داده شود.

بنده هم بک الفاظی برای اظهار مخالفت گفته باشم

این قانون بک قانون ثابتی است بک

قانونیست که اگر قوانین اصولی و فروعی ما تزلزل پیدا کند این قانون ثابت خواهد بود چرا؟

چون مسئله پول است ما تجربه داریم هر چیزی که راجع بگرفتن شد ثابت و دائم و قائم و واجب الاجراء است. این مثل قانون انجمنهای ولایتی نیست. مثل قانون بلدیه نیست. مثل قانون حکومتها و غیره نیست مثل قانون البسه و وطنی نیست این قانونی است بجهت گرفتن پول این قانون ثابت است منحصر بامروز و این دولت و این مجلس و این مغیر و این آقا و من نیست.

سألها خواهد گذشت که باز این قانون موجود خواهد بود و هیچ اثری از من نیست که بگویم دیروز من اینطور مخالفت کردم و شاید آقا هم اینجا نباشند و بک ماموریت بزرگتری داشته باشند که نتوانند من اینطور مدافعه کردم.

بایستی هر چه میخواهم در این قانون وارد کنیم که این قانون قوی باشد و مردم از روی این قانون بتوانند عمل کنند

باید قانون را طوری بنویسیم که قابل استفاده باشد یعنی باید فکر کنیم که امروزه محیط ما مستعد استفاده است.

باید فکر کنیم که ده سال دیگر ممکن است بکده بواسطه بعضی تحریکات بیابند و از بعضی مواد این قانون استفاده هائی بکنند و بکلی این قانون از بین برود و مملکت هم دچار خسارت و مشکلات شود

بنده نگرانیم تمام این است و الا البته کمال موافقت را دارم عرض میکنم و الا قصد دولت این است که این پول را برای راه آهن بگیرد. قصد ما هم همین است

آقای مخبر هم که دفاع میکنند برای همین است این است ملت کوشش و جوشش و مخالفت بنده.

در اینجا میگوید این پول وارد خزانه دولت میشود و مثل سایر پولها بیکه وارد خزانه دولت میشود و جزو هوابه مالیات عمومی مملکت میشود

بسیار خوب نه آنوقت بک مسئله حیاتی تر و مهمتری پیش بیاید این کلمات که نمیبرد میگویند مسئله مسئله حیاتیست و وطن در خطر است

همان ساعتی که گفتند وطن در خطر است آنوقت باسم این پول - باعث بار این پول ممکن است استقرار بشود یا خیر؟ میگویند لازم نیست دست بطرف اجانب ماده بعد منحصرأ برای راه آهن و احتیاجات

استفاده میکنیم چهار روز دیگر میآوریم جایش میگذاریم.

بنده از هیئت دولت معظم استعدا میکنم که خودشان نظر کنند و طوری راه را سد کنند که من بعد یعنی بعد از پنج سال ده سال دیگر کسی این اندیشه را نکند.

من حقیقه فکر درستی برای اینکار نکرده ام ولی چیزی که بنظرم رسیده و حالا عرض میکنم منحصرأ این است که ما بک بانک ملی داریم (نادولتی) حالا بنده بنده شرحه شرحه شده هر کدام بکجائی قرار گرفته بسیار خوب است بیابند اجراء متفرقه این راجع کنند و بک بانک ملی تأسیس کنند و این پول را تحویل بانک ملی بدهند.

از بک طرف دارای بانک باشیم و سبیه اداره کنیم و از طرف دیگر آن پول هم دائماً بمینظور وارد این بانک می شود و خارج می شود و همیشه این سرمایه ملی در بانک ملی خواهد بود.

بنده خیال میکنم این ترتیب شاید قدری دورتر از خزانه دولت و بودجه باشد عرض کردم بنده فکر تمام و تمامی نکرده ام ولی عیناً اینطور بنظر بنده می رسد که عرض کردم.

این قسمت قسمت دیگر نمیگوید با استثنای آن مخارجی که در ماده پانزده ذکر شده یعنی صد پانزده بنده عرض میکنم لازم نیست از این پول که از معاش مردم بدیخت گرفته می شود برای اینکه بعد از این در سایه راه آهن خوشبخت شود بک مقدارش را ما بایتم خرج مؤسسات بکنیم و آدم بیکار بنان برسانیم بنده عرض میکنم برای اینکار پانزده هزار تومان در بودجه منظور شود کافی است که در ادارات مالیه سرحد بک دفتر بتوسط بک منشی ایجاد شود.

من بطور مقاطعة قبول میکنم که بیست هزار تومان بیشتر نشود شما بک میلیون تمام یا هشتصد هزار تومان برای چه قائل می شوید؟

بنده از این حیث هم مخالفم و دیگر بعضی جزئیات راجون چندان مهم نیست میگذارم برای خود دوم و امیدوارم آقایان هم با عقیده بنده موافق باشند

وزیر فوائد عامه - بنده فرمایشات آقای کازرونی را همینطور که خود ایشان تقاضا کردند با دقت گوش دادم.

ابتداء نظر و قصد هیئت دولت را میخواهم بیان کنم بهیتم این عبارات آن مقاصد را تأمین میکند یا نه؟ اگر میکنند خیلی خوب است قصد دولت این است و جوهری که بابت انحصار قند و شکر و چای پیدا می شود بعد از وضع مخارجی که در ماده بعد منحصرأ برای راه آهن و احتیاجات

یک مؤسسه باید تأسیس شود
حائز یزاده - نباید بشود
 مخبر - اگر مؤسسه از بین برود این ماده در صورتی است که مؤسسه باشد وقتی مؤسسه باشد البته دولت بدون این که هیچ اعتباری داشته باشد نمی تواند آنرا تأسیس کند و قدر اقل مبلغی که برای این کار لازم بوده یک میلیون است و همانطوری که در ماده پیش الان مذاکره شد این یک لیون از خزانه اداری کل بطور اعتبار داده میشود. بعد از آن از عوائدی که حاصل می شود پس داده می شود آنوقت مؤسسه که تأسیس شد از عوائد خودش در آورده شود و در صورتیکه مؤسسه باشد این ماده را نمی توان حذف کرد
بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است؟
جمعی از نمایندگان - بلی کافی است
آقای سعید یعقوب - کافی نیست بنده با اینکه با این قانون موافقم با این ماده مخالفم
رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی می دانند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
رئیس - اکثریت است پیشنهادها قرائت می شود
بعضی از نمایندگان - ارجاع به کمیسیون بشود
رئیس - ارجاع به کمیسیون مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر)
رئیس ماده ۱۱ (شرح ذیل خوانده شد)
 ماده ۱۱ - مخارج اداری مؤسسه (انحصار دولتی قند و چای) در سال اول بیش از صدی ۱۵ عایدات خالص و در سال دوم بیش از صدی ده عایدات خالص و در سنوات بعد بیش از صدی هشت عایدات خالص نخواهد بود و این اعتبار از طرف مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اعطاء می شود تبصره - مقصود از عایدات خالص عایداتی است که پس از وصول مخارج ورودی و مذکور در تبصره ماده ۳ حاصل می شود.
رئیس - آقای حائز یزاده (اجازه)
حائز یزاده - دولت یک تاجر خوبی نیست که ما باو اعتبار بدیم یک مؤسسه تأسیس کنیم که تجارت قند و چای بنماید به نظر ما قبول این لایحه تحصیل عایداتی است برای ایجاد راه آهن والا اگر بخواهند

یک دسته دلال یا تاجری که هستند آنها را بیکار و سرگردان بکنند و صد هکتار مغارج میز و صندلی بکنند این چیز خوبی نیست و عکس مطلوب ما نتیجه گرفته می شود برای اینکه دولت فقط باید در هر اداره و هر شعبه مایک دفتر داشته باشد که هر کس خواست تجارت قند و چای بکند یک عوایدی بگیرد و یک سندی بسیار که من میخواهم چند خروار قند و چای وارد کنم و امن ۲ قران هم بدولت می دهم اداره هم آن سند را ضبط بکنند و بیکجواز بی تاجر می دهد تاجر هم کاغذیکه بر کز قند و چای می نویسد جواز خودش را با تجمعی فرستد قند و چای که حمل می شود آن جواز را پس می فرستد بگمرک مأمور گمرک که آنجا تفتیش میکند مواظبت میکند که قند و چای قاچاق نباشد و وقتی جواز داشت آن امن ۲ قران را از او می گیرد اجازه حمل می دهد و اگر جواز نداشت می داند قاچاق است و ضبط میکند و پس از آنکه قند و چای وارد گمرک شد تاجر رسید گمرک را می آورد در مالیه محل آنجا یک جواز تحصیل کرده بود می دهد و سند خود را از مالیه محل می گیرد و می رود بی تجارت خودش.
 بعقیده بنده اگر دولت با تاجر شرکت بکند و از حق انحصاری خودش که در این قانون نوشته شده است استفاده کند زحمت و خرجی ندارد.
 بنده و سایر رفقا هم که در این لایحه مخالفت می کنیم کاملاً با این ترتیب موافقیم.
 ولی اگر دولت بخواهد یک مؤسسه تأسیس کند مجبور است در هر ایالت و ولایتی یک اداره تشکیل بدهد و یک مؤسسه تجارتی درست کند برای اینکه آن آدمهاییکه در بند عباس هستند و میخواهند قند و شکر وارد کنند و باید جواز تحصیل کنند نمی توانند نمایند همین کنند که بیاید از اداره انحصاری طهران جواز بگیرد پس باید دولت در تمام قراء و قضایایکه امروز تجارت قند و چای می شود یک مؤسسه تأسیس کند و اگر اینطور باشد بنده مطمئن دارم که یک چیزی هم دولت باید قرض کند و روی اینکار بگذارد و احساس مخالفت ما در نظر عمل است و اگر دولت بخواهد این پول را بطریق فشار و بطور ممنوع کردن مردم از کسب و تجارت بگیرد و صرف تأسیس یک مؤسسه برای وصول این عایدات بکند بنده کاملاً مخالفم ولی اگر بشکلی که در آن قانونیکه ۶ ماه قبل تقدیم مجلس شده بود دولت با تاجر شرکت کند از حق انحصاری خودش استفاده کند و تاجر هم سرمایه کدارد آن را در راه منافع دولت بکار بیندازد هم خودشان فایده ببرند و هم دولت از حق

انحصاری خود استفاده میکنند بنابر این بنده باین ماده مخالفم.
رئیس - آقای فرمند (اجازه)
فرمند - آقای حائز یزاده چند مرتبه که در این لایحه صحبت فرمودند هر دفعه اظهار وحشت فرمودند از اینکه دولت نمی تواند تجارت بکند بنده هم معتقدم که دولت نمی تواند تجارت کند و آقای وزیر فوائد عامه هم اینجا اظهار کردند که دولت قصد تجارت ندارد.
 اما در اینجا باید دولت آزاد باشد و اگر ما این اجازه را بدولت بدیم ممکن است تاجر بخواهند دولت را تحت فشار بگذارند و برای مشارکت حاضر نشوند و البته دولت همیشه مایل است باینکه با اتباع و مخصوصاً تجار و مالکین خود یک طوری رفتار کند صدمه بآنها نرسد و وضع شان خوب شود.
 دولت بآنها که دشمنی ندارد و اگر آنها هم موافق مصالح مملکتی باین مقصود که انحصار قند و شکر باشد باشد کمک کنند دولت هم با کمال میل بآنها شرکت خواهد کرد و خودش هم تاجر قند و چای نخواهد شد.
 بعلاوه در آخر این ماده ذکر شده است دولت حق ندارد برای این مؤسسه در سالهای دوم و سوم بیش از صدی هشت عایداتش مخارج کند و قانون دولت را منع میکند از اینکه این اداره را زیاد بسط بدهد و تصور میکنم آقای حائز یزاده هم نباید وحشتی داشته باشند و دولت هیچ نظری ندارد جز اینکه این عواید را بدست بیاورد و تاجر هم البته از نقطه نظر خیرخواهی و وطن پرستی و از نقطه نظر اینکه راه آهن برای آنها هم منفعت دارد البته دولت مساعدت خواهد کرد و البته دولت هم بآنها مساعدت خواهد کرد و مقصود پیش میرود.
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
کازرونی - بنده همچو حسن میکنم که بعضی آقایان اینطور عقیده دارند که جمیع قوانین را نوی یک جبهه بگذارند و ما رأی بدیم و قیام کنیم تا یک مرتبه مذاکره کافی باشد؟
 آخر اینجا یک جائی که ما باید مذاکره کنیم که افکار روشن شود.
 هنوز کسی صحبت نکرد مثل اینکه خلقتشان تنگ شده است و منتظرند که صحبت این شخص زودتر تمام شود و بگویند مذاکرات کافی است؟؟
 اینجا گفته می شود که این مبلغ بدولت اعتبار داده می شود؟

نمداشته باشد.
رئیس - آقای یاسائی (اجازه)
 یاسائی - فرمایشاتی که آقایان مخالفین در اطراف ماده ده و یازده راجع به اعتبار یک ملیون یا صدی یا زده و صدی ده و غیره فرمودند یک اظهاراتی است که تقریباً از نقطه نظری اطلاع از اصول اداری است و حملاتی که در این مجلس بر علیه میز و صندلی شده است برای این است که آقایان گاهی برای یک استفاده هائی یک حسابهای پیش خودشان میکنند ولی...
یاسائی - مقصود از استفاده استعماره هائی است که ملت باید بکنند آنوقت یک حسابهای مرتبی میکنند ولی در حساب یک قدری کوتاه می آیند آنوقت استفاده که حکومت و ملت باید بکنند نمی کنند شما میفرمائید خط آهن بسازیم بعد به خیال میکنید خط آهن همینطور خودش ساخته میشود خیلی غریب است؟؟
 تصور میکنید این عوائد را مردم بصفیه نذورات و در مقام بطیب خاطر می آورند تسلیم حکومت میکنند خیر اینطور نیست و باید بزور گرفت هیچ ملتی با الطوع و رغبه مالیات نمی دهد.
آقای سعید یعقوب - مگر ملت ایران **بعضی از نمایندگان** - (باهمه)
یاسائی - هونکنید عمل اینطور نشان میدهد باید مالیات از مردم گرفت و مسلم است که وصول عوائد یک مخارجی هم دارد و کمتر از این مبلغی که در این ماده ذکر شده است بنده تصور نمی کنم هیچ مؤسسه بتواند برای وصول پنج ملیون عایدی خرج کند.
 باید دولت را آزاد گذاشت و بعقیده بنده اگر صدی بیست یا صدی بیست و پنج هم مخارج پیدا شود دولت باید اعتبار داشته باشد.
 برای اینکه مقصود عملی بشود و هر چه از این اشکالات بیشتر بشود ما از عمل دورتر میشویم و بالاخره مردم با هم با الطوع و رغبه این پول را نمیدهند مخصوصاً این گونه عوائد تصدیق هم فرمائید مخارجی است که برای وصول عوائد مستقیم میشود پیش از مخارجی است که برای وصول عوائد مستقیم می شود و این هم یک عایدی غیر مستقیمی است که بنده و جناب عالی میدیم منتهی بوسیله تجار و البته جمع آوری این عوائد یک مخارجی دارد و اگر دولت در حین عمل و در ضمن اجرای این قانون مشاهده کرد که یک مخارج کمتری دارد البته صرفه جوئی خواهد کرد.
 و این سوء ظن ها و نگرانی ها که از طرف بعضی از آقایان نسبت به عملیات دولت ابراز می شود گمان می کنم مورد

خوبست بمصارف و مخارجی که شده است مراجه کنید و ببینید اگر برخلاف تصویب مجلس شورای ملی در این سنوات اخیره هیچ خرجی شده است آنوقت بیایید اعتراض کنید و اینکه آقای کازرونی فرمودند که هر چه اعتبار داده می شود بدون دیناری کم خرج میشود. اینطور نیست مراجه کنید به صورت مخارجی که از مالیه آمده است و اعتباراتی که پارسل و پیرارسال یعنی مجلس دوره چهارم بدولت داده است.
 تقریباً صد هشتاد هزار تومان یک فقره مجلس بدولت اعتبار داده است و خیلی کمتر از آن مبلغ اعتبار خرج شده است.
 تمام اینها در تحت یک حسابها و مراقبت هائی است و همانطور که بنده جناب عالی اظهار علاقه مند می کنیم دیگران هم علاقمند هستند و بالاخره این نگرانیها هیچ مورد ندارد بلکه در خارج یک اثرات سونئی تولید می کند و بالاخره شما تقویت میکنید نگرانی ملت را از حکومت و بنده مقتضی نمیدانم.
کازرونی - فرمایشات سابق خودتان را فراموش کرده اید.
بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند...
آقای سعید یعقوب - آقایان بگذارید یک نفر صحبت کند پس از اول بگویند مذاکرات کافی است.
رئیس - آقای سهراب زاده چه گفتید؟
 سهراب زاده - بعقیده بنده مذاکرات کافی نیست و باید یک نفر این صحبتها را جواب بدهد و اینکه آقا فرمودند دولت اینجا مسئله دولت در کار نیست.
رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (مده برخاستند)
رئیس - معلوم می شود کافی نیست.
آقای جهانئی (اجازه)
 آقا میرزا سید احمد جهانئی - قبلاً بنده نسبت بفرمایشات آقای یاسائی بعضی عرایض دارم که عرض میکنم و آن این است که اصلاً انسان اخلاقاً نباید طوری باشد که هر چه پیش خودش تصور می کند و یک صورتی در ذهنش پیدا می شود آن را حقیقت واقع تصور کند بلکه باید احتمال خلاصش را هم بداند و تصور هم بکند که شاید او اشتباه کرده است.
 که این ناشی از این است که در امور اداری اطلاعات ندارد.
 هر چه در امور اداری نظریات و

اطلاعات نداشته باشد بازمی فهمد که برای تحصیل این وجه بآن توضیحاتی که از طرف دولت داده شد که وضعیات هیچ تغییر نمی کند و مؤسسه تأسیس نمی شود و برای اینکه حساب این پول را در دفتر مخصوصی ثبت کنند یک مؤسسه تأسیس می شود دیگر اطلاع نداری و می خواهند باین صحبتها طرف را متقاعد کنند در صورتیکه این حرفها بیشتر تهیج می کند.
 گذشته از این یک لایحه از طرف دولت بمجلس آمده است و هیچ نظری هم راجع بدولت نیست و اگر کسی هم مخالف دولت باشد هیچ تعرضی هم نیست از اینکه این لایحه مربوط بدولت نیست بلکه این لایحه یک لایحه است که منتهی می شود انشاء الله بساختن راه آهن و اغلب آقایان هم که اظهار موافقت می کنند ولی در وضعش در اجرائیاتش و در اینکه بواسطه این ترتیب مردم در یک فشار هائی واقع نشوند و اگر از یک جهت از مردم پول گرفته میشود از طرف دیگر اقلاً بعد در درفا باشند در تمام این قسمتها همه حق دارند حرف بزنند و همچنین در امور اداری هم همه حق دارند صحبت کنند و یکی از مود محکمه و معرزه مجلس دخالت و نظارت در مالیه است.
 باین حرفهای خواهد چهار میلیون و هفتصد هزار تومان بر حسب پیشنهاد دولت از مردم پول بگیرند و از این مبلغ می خواهند صدی یازده یعنی هفتصد و ده هزار تومان از این پولی که از مردم می گیرند بصرف اداری برسانند.
 این کار سهلی نیست و برای اینکه هر وقت گفته می شود که یک مبلغی برای معارف و حفظ الصحه این مملکت اختصاص بدهید و اول مردم باید حفظ الصحه و معلومات داشته باشند بعد چیزهای دیگر با اینحال بودجه معارف و حفظ الصحه هفتصد هزار تومان است یعنی شصت هزار تومان مال معارف است و دو صد هزار تومان راجع بصحیه است و هر چه گفته می شود که یک قدری اضافه کنید می گویند محل نداریم و مجلس هم بدولت حق میدهد که میگوید محل ندارم اما اینجا در یک قانونی که هنوز تصویب نشده است و دولت عایدی آن را چهار ملیون و هفتصد هزار تومان پیش بینی کرده است هفتصد و ده هزار تومان خرج اداری آنرا معین میکنند اینها را باید درست ملاحظه کرد و تا یک نفر مخالف پیدا می شود حق ندارند باو تعرض کنند.
 که این ناشی از این است که در امور اداری اطلاعات ندارد.
 هر چه در امور اداری نظریات و

بره از قرار صدی چهار از قیمت برای حق جواز دریافت خواهد شد.

رئیس - آقای رهنما (اجازه)

رهنما - بنده موافقم.

رئیس - آقای دست‌غیب (اجازه)

دست‌غیب - موافقم.

رئیس - آقای دکتر آقاییان (اجازه)

دکتر آقاییان - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

دکتر آقاییان - مخالفت من از این نقطه نظر است که اگر این پوست بره که صادر می‌شود بایستی مالیات بدهد این ترتیب اصولاً غلط است برای اینکه از اجناسی که صادر می‌شود نباید گمرک گرفته شود.

حالا برای ازدیاد عایدات مملکتی گرفته می‌شود ولی از روی قیمت مالیات گرفتن غلط است چرا در خارج مالیات از روی قیمت جنس است ولی آن جنس فاكتور کارخانه دارد دلائل بیشتر دارد و معلوم است قیمت خرید چیست و از آن رو مالیات گرفته می‌شود. ولی در اینجا بین تاجر و دولت که آیا قیمت این جنس چقدر است اسباب زحمت می‌شود اگر آقایان در نظر داشته باشند قانون منع کشتار بره و صدور پوست بره تا زکی ندارد در سال بود که مطابق تصویب نامه هیئت وزراء اقدام کرده بودند و پوست را بیه طبقه تقسیم کرده بودند و یک مبلغ معینی از هر عدد پوست دریافت می‌کردند.

بنده تصور می‌کنم هم از نقطه نظر سهولت امر و هم از نقطه نظر پوست و هم از نقطه نظر تجاری که حمل و نقل می‌کنند بهتر اینست که میزان مالیات معین شود که از هر پوستی چقدر مالیات بگیرند.

مخبر - در کمیسیون در این موضوع مذاکره زیاد شده نه اینست که بدون مطالعه و حرف باشد تعیین قیمت باینطور و بهر طوری که میخواهیم بنویسیم باز دچار اشکال و زحمت میشدیم زیرا پوستهایی که در مملکت پوست خراسان یا پوست شیرازی یا پوست اصفهان یا جاهای دیگر تفاوت کلی دارد و در همان سه نمره هم که فرمودند باز پوست فارس را نمیشود بطور کلی دو قران و پوست فلان نقطه را سه قران برای اینکه بین همان پوست های شیرازی هم تفاوت کلیت پوست قشقایی راده شاهی هم می‌خورند ولی پوست ایلات دیگر یکی دو

سه قران دارد و همچنین در خراسان یک پوست هست که دو قران قیمت دارد یک پوست هست که دو قران قیمت دارد و نمی‌شود گفت پوست خراسانی و شیرازی وقتی که خارج میشود هر کدام فلاقدر بگمرک بدهند برای اینکه آنوقت یک پوستی که ده شاهی قیمت ندارد یک قران می‌دهد و یک پوستی هم که دو تومان قیمت دارد یک قران بساید بدهد.

این باعث تبعیض است اما از حیث تقدیم هم آسانست برای اینکه در اداره گمرک سرحدی شما یک مقومین مطالعه هستند و درین قبیل امور خیلی بصیرند بعلاوه هیچ وقت نشده است که یک نفر شکایت کند که فلان جنس مرا علاوه بر قیمتش تقدیم کرده اند مثلاً در قیمت قالی هیچ وقت شکایت نشده است که این قالی جوهری بوده است یا نبوده است پس از این حیث هم خیال راحت باشد جمعی از نمایندگان مذاکرات کفایت

رئیس - دو فقره پیشنهاد ماده الحاقیه رسیده است قرائت و بکمیسیون مراجعه می‌شود

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای تهرانی - بنده پیشنهاد مینماید که ماده الحاقیه اضافه شود.

ماده الحاقیه - عوائدی که از ایشراه وصول می‌شود پس از وضع مخارج لازمه آن اختصاص بمصارف مدارس ابتدائی خواهد شد

ایضاً پیشنهاد آقای تهرانی - این بنده پیشنهاد می‌نماید که فقره دوم بطریق ذیل اصلاح شود در موقع صدور پوستهای بره از قرار صدی ده از قیمت برای حق جواز دریافت خواهد شد

رئیس - باید رأی گرفته شود باینکه شوردوم بشود یا نه آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - پیشنهاد آقای افشار می‌شود

(بشرح ذیل خوانده شد)

محترماً پیشنهاد میکنم لایحه مربوطه بشهریه جمشیدخان افشار معروف بمجدالسلطنه جزو دستور گذارده شود

رئیس - جزء دستور امروز یا فردا؟

افشار - فردا

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بمستخدمین بلژیکی حاضر است میفرمائید امروز جزء دستور بشود

جمعی از نمایندگان - بماند برای فردا

رئیس - دستور فردا اولاً کمیسیون بودجه راجع بمجدالسلطنه بمخبر کمیسیون بودجه راجع بمستخدمین بلژیکی بمخبر کمیسیون فوائد عامه راجع بامتيازات السوس

رئیس - آقای دامغانی (اجازه)

دامغانی - بنده چند جلسه است که منتظرم آقای کفیل وزارت معارف تشریف بیاورند و جواب سؤال بنده را که چند روز قبل صورت آنرا تقدیم مقام ریاست کرده ام بفرمایند.

تقاضا میکنم تذکر داده شود که آقای کفیل تشریف بیاورند و سؤال بنده را جواب بدهند

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - فقط يك ماده از قانون ارزان و مقادیر باقی مانده است و تصور میکنم بر رب سوس مقدم باشد تمنا میکنم جزو دستور فردا شود

رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - خبریکه از کمیسیون قوانین مالیه راجع بمحسوب داشتن مستمري و شهریه و دیون دولتی در مقابل بدهی مالیاتی است مدتست مانده است دعای میکنم جزو دستور جلسه آتیه بشود

رئیس - عده کافی نیست اگر میل دارید فردا پیشنهاد بفرمائید تا رأی گرفته شود

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

حسین پیرنیا

منشی - م. شهاب

منشی - احتشام طباطبائی

جلسه صد و هفتاد و یکم

صورت امشروح مجلس

یوم یکشنبه سوم خرداد

۱۳۰۴ مطابق غره ذیقعه

۱۳۴۳

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بر ریاست آقای آقا میرزا حسینخان پیرنیا تشکیل گردید.

صورت مجلس روز قبل را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - راجع بدستور عرض دارم.

رئیس - آقای الموتی (اجازه)

الموتی - قبل از دستور عرض دارم